

2 • 2007

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Helmikuu

Talvea

Tuulen tupa tuolla oksalla puun
paksu kerros lunta sen päällä.
Oksat taivasta vasten kuvastuu
talvi-illassa hämärässä.

Taas loppunut on päivä talvinen
valon hehku vielä taivasta kiertää.
Pian sekin siitä jo häipyvä on
revontulet jo taivaalle rientää.

Minä itseni niin pieneksi tunnen
tuon mahtavan näytelmän alla.
Ja tiedän, me pienenä tähtenä kierrämme vain
avaruudessa taivahalla.

Hilkka Nieminen

Eduskuntavaalit tulossa

Avustajaa tarvitaan arjessa selviytymiseen

Tupa-palsta aloittaa

Sisältö:

Pääkirjoitus: Eduskuntavaalit - vaikuta ja äänestä.....	3
Avustajaa tarvitaan arjesta selviytymiseen.....	4
Toisen kanssa kohti itsenäistä ja hyvää elämää.....	7
Irman palsta: Näkövammaiselle sopiva kahvinkeitin.....	8
Huonosta kohtelusta kannattaa valittaa.....	9
Viisi kysymystä.....	10
Hallitustyöskentelyä ja huomionosoituksia.....	11
Daisy-kouluttajasta tuli ahkera lukija..	13
Tupa palsta: Mikä on Tupa?.....	14
Kertomus Hauhon kirkon vihkiryijystä..	15
Kansanedustajat Tampereen kuurosokeiden vieraana.....	18
Runo: Talvea.....	20

LIITE: Keskiaukeamalla on IT-toiminnan esite. Irrota ja laita talteen!

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 23.3. teemana pääsiäinen. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 7.3

TUNTOSARVI 33. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.

Toimitus: Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, puh. (09) 54953521, matkap. 040 73 2026, tekstip. (09)54953526, faksi (09) 54953517, sähköp: tiedotus@kuurosokeat.fi

Toimitusneuvosto: Päivi El Gharb, Carita Halme, Esko Jäntti, Kauko Kokkonen, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja).

Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ja/tai sähköisenä versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, puh. (09) 5495 350, tekstipuh. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, sähköp. kuurosokeat@kuurosokeat.fi Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Internet:** www.kuurosokeat.fi.

Painopaikka: Cityoffset, Tampere

Yhdistyksen uusi julkaisu on Anne Ylitalon kokoama Muuttuva kommunikaatio. Hinta 15 euroa. Tiedustelut kuurosokeat@kuurosokeat.fi

Liikenne ja viestintäministeriö on teettänyt tietopakettia digi-tv:stä viittomakielellä, se löytyy Digitelkkari.fi-sivuilta suoraan osoitteesta <http://www.digitelkkari.fi/site/viittomakieli.shtml>

Kannen kuvassa **Martti Avila** harjoittelee ensiaputaitoja Helsingin päivätöiminnan hätäensiapukurssilla lirkessä 13.2. Kuva: **Kalle Kiviniemi**. Päivätöimintaa kuvattiin myös Ylen Aamutelevisioon Kansalaistalkoot-ohjelmaan, ohjelma esitettiin ke 21.2.

PÄÄKIRJOITUS

Eduskuntavaalit - vaikuta ja äänestä

Yhteiskuntamme on suurien muutoksien edessä. Vammaispalvelulakia uudistettiin lähinnä tulkkikuntien lisäyksellä ja päivätoiminnan järjestämisvelvoitteella. Vammaislainsäädännön kokonaisuudistuksen toteuttaminen siirtyi tulevaisuuteen.

Suomi on vauraampi kuin koskaan. Kunnat ovat kuitenkin suuressa murroksessa. Kunnissa mietitään, miten saisi kuntalaisille tarjottua lainmukaiset peruspalvelut entistä taloudellisemmin. Ikääntyvien ihmisten lukumäärä kasvaa huimasti ja vastaavasti työssäkäyvien vähenee. Kunnissa on menossa kunta- ja palvelurakennemuutos (Paras hanke). Kunnat yhdistyvät yhdeksi kunnaksi, kuntainliitoksi tai kuntayhtymäksi ja perustavat yhteisiä toimintakeskuksia.

Yhteiskunnan hyvinvoinnista keskustellaan. Puhutaan hyvinvointivaltiota ja hyvinvointiyhteiskunnasta sekä ihmisen mahdollisuudesta vaikuttaa omaan elämäänsä ja kokea se mielekkääksi. Hallitus, ministeriöt ja lääninhallitukset ovat laatineet erilaisia kansalaisohjelmia, jotka tähtäävät kansalaisille tarkoitettujen peruspalvelujen parantamiseen.

Mielestäni on tärkeää, että kuurosokeat osallistuvat aktiivisesti käyttämiensä palveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä itse palvelupahtumaan. Osallistumista on myös kansalaisten yhteistoiminta. Kuurosokeat ry:n toiminta katsotaan julkista palvelua täydentäväksi toiminnaksi. Yhdistys valvoo kuurosokeiden oikeuksien toteutumista.

Eduskuntavaalien äänestyspäivä on 18.3.2007. Ennakkoäänestys on 7.-13.3.2007.

Kysele asuinkuntasi kansanedustajaehdokailta heidän näkemyksiään sinulle tärkeissä asioissa. Näin äänesi menee henkilölle, joka ajaa asioitasi. Jos valitsemasi ehdokas pääsee eduskuntaan, niin on mahdollista, että kuurosokeiden tarpeet otetaan huomioon lainvalmisteluissa. Kansanedustajat päättävät kaikista laista.

Osallistu, vaikuta ja äänestä.

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ■

Avustajaa tarvitaan arjesta selviytymiseen

Marjo Nurminen kainalossaan lemmikkikoira Tipsu (vas.) ja opaskoira Kiti, joka mustana melkein sulautuu sohvän tummaan väriin.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Jyväskyläläisen kerrostaloasunnon ovi avautuu varovasti raolleen. **Marjo Nurminen** pyytää vierasta varmistamaan, ettei Tipsu-koira karkaa käytävälle. Eteisessä vierasta on vastassa vielä opaskoira Kiti.

Koirien viehättävä emäntä Marjo Nurminen naureskelee, että Tipsu on koirista vallattomampi. Se on joskus livahtanut mukaan kaupungillekin, ilman, että sokea emäntä on huomannut mitään. Koulutettu opaskoira Kiti ei sellaista tee. "Hyvin koirat kuitenkin

pelaavat yhteen", Marjo kiittelee tyytyväisenä. "Sain opaskoiran kaksi vuotta sitten. Minulla on toisessa korvassa kuuloa vielä niin paljon jäljellä, että koira myönnettiin."

Auringon paisteessa Marjo ei näe mitään. Hämärässä katuvalaistuksessa hän voi hahmottaa suuntaa valoista ja maaston väreistä. Koiran kanssa ulkona liikkuminen tuo myös turvallisuutta, sillä Marjo kokee asuinalueensa hyvin levottomaksi. Toiveissa olisi vuokra-asunto rauhalliselta pientaloalueelta. Mutta sitten Marjo menettäisi hänelle myönnetyn

oikeuden kotipalveluun. "Jyväskylän kaupunki on keskittänyt tälle samalle alueelle kaikki kotipalvelua tarvitsevat ihmiset. Täällä asuu niin vanhuksia, maahanmuuttajia kuin eri tavalla vammaisia, myös monivammaisia", Marjo kuvailee. Huolta huomisesta lisää se, että palvelut ovat jatkuvasti heikentyneet. "Kokoajan ollaan menossa huomontaan suuntaan", Marjo huokaa.

Opaskoira ei osaa lukea

- Marjo Nurminen miettii selviytymistään kotona ja lähiympäristössä. Eri-laiset päätökset ja tuntien laskeminen tuntuu epärealistiselta, kun avustajave on kuitenkin välttämätön. "Tarvitsen tulkkipalveluja, henkilökohtaista avustajaa ja kuljetuspalveluja", Marjo kiteyttää.

"Apu merkitsee todella paljon. Ilman näkevän apua en selviytyisi monista asioista. Opaskoira ei osaa lukea, eikä pysty kantamaan tavaroita, eikä tulkkamaan tarvittaessa."

Marjo on eronnut muutama vuosi sitten ja hänellä on 16-vuotias kuulonäkövammaisen tytär, joka käy tällä hetkellä Mikael-koulua Mikkelissä. Naimisissa ollessaan Marjon miehen oletettiin toimivan avustajan roolissa. Marjo itse sai tulkkia apua kuu-rosokeiden toiminnassa sekä kuljetuspalvelut. Eron jälkeen Marjo sai vammaisavustajan käyttöön 2 tuntia

2 kertaa viikossa. Tuntimäärä riitti juuri ja juuri kaupassa käymiseen ja postin lukemiseen. "Yritin käyttää tyttöäni apunani mahdollisimman paljon. Lapseni joutui toimimaan avustajanani mm. laskujen maksamisessa, postin lukemisessa, virasto asioissa ja liikkumisessa kodin ulkopuolella. Myös äitini yritti auttaa kykyjensä mukaan. Lisähuolta toi avustajien vaihtuvuus ja joskus suoranainen epärehellisyys", Marjo kertoo.

Jyväskylän kaupunki uudisti palvelujaan ja keskitti avustajajärjestelmänsä kaupungin kotipalvelu-yksikön kautta. Marjo on reilun vuoden ajan saanut kotipalvelun kautta avustajan kodin ulkopuoliseen asiointiin. Nyt kotipalvelun ehtoja ollaan tiukentamassa. Jatkossa apua saa vain välttämättömään kotona tapahtuvaan apuun, mikä käsittää hygienian, ravinnonsaannin ja lääkityksen. Kodin ulkopuoliseen asiointiin annetaan apua vain määrärahan puitteissa. "Miten ihmeessä kotona asuvat lii-kuntarajoitteiset henkilöt pääsevät jatkossa kauppaan, apteekkiin, pankkiin, lääkäriin tai vaikka vain ulkoilemaan", Marjo hämmästelee.

"Tarvitsen itse apua myös kotona. Olen kyllä omatoiminen monissa asioissa, mutta esimerkiksi paperiasioita en voi sokeana yksin hoitaa. Puhumattakaan sellaisista kodin töistä kuin lampujen uusiminen, paris-

tojen vaihtaminen, ikkunan pesu ja suuremmat siivoukset.”

Helpotusta elämään on tuonut tulkkipäätös, joka sisällyttää mahdollisuuden käyttää viittomakielen ohjaajaa apuna 3 tuntia viikossa tarvittaessa niin kotona kuin kodin ulkopuolella. Marjon mielestä viittomakielen ohjaaja on helpottanut kovasti asioiden hoitoa, sillä koulutetulla ohjaajalla on ymmärrystä kuurosokeudesta. Huono puoli asiassa on se, että tulkkitunteja kuluu avustamiseen. Tulkkitunteja kun tarvitaan myös kuurosokeiden tilaisuuksissa, missä käytetään viittomakieltä. Etenkin nyt, kun Marjosta on tullut Jyväskylän kuurosokeiden kerhonvetäjä.

Haaveissa oma yritys

Marjo Nurminen on ammatiltaan koulutettu hieroja. Ammatissa toimiminen on kuitenkin taloudellisesti kannattamatonta avustajatuntien, tulkkipäätösten ja erilaisten tukien viidakossa. Välillä on tunne, että vammaisuudesta halutaan rokottaa aina lisää. Marjo kertoo yhtenä esimerkkinä sen, että jos lapsi saa kuntoutusrahaa, se lasketaan mukaan tuloihin. Lisäksi välttämättömästä avusta laskutetaan, jos on tuloja.

Marjon haaveissa on oma yritys. Yrityksen pyörittämiseen hän katsoo olevan mahdollista vain henkilökoht-

taisen avustajan avulla. Marjo Nurminen on hakenut Jyväskylän kaupungilta henkilökohtaista avustajaa viiden vuoden ajan, mutta turhaan.

Henkilökohtainen avustaja olisi sikäli hyvä, että se ei ole tulosidonnainen: kaupunki maksaa palkan. Voisi myös auttaa virkistystoiminnassa, nyt virkistystoiminta on jäänyt lähes kokonaan väliin. ”Kymmenen tuntia viikossa olisi sopiva tuntimäärä”, Marjo arvioi.

Henkilökohtainen avustaja pystyisi auttamaan yritykseen liittyvissä juoksevissa asioissa ja välttämättömissä toimissa joihin Marjo sokeana ja heikkokuuloisena ei pysty. Marjo voisi puolestaan keskittyä työhönsä. Tällä järjestelyllä yhteiskunta saisi molemmilta verotulot ja samalla ennaltaehkäistäisiin sosiaalista syrjäytymistä ja mielenterveysongelmia.

”Haluaisin olla töissä ja mukana yhteiskunnassa”, Marjo korostaa ja ihmettelee, että Kela koulutti hänet ammattiin, mutta ei lähde tukemaan työllistymistä.

”Minusta olisi tärkeää, että päättäjät ymmärtäisivät, mihin heidän päätöksensä oikeasti vaikuttavat. Rahan ei pitäisi antaa sanella kaikkea. Myös yksilölliset tarpeet ja elämäntilanteet pitäisi huomioida päätöksissä.” ■

Toisen kanssa kohti itsenäistä ja hyvää elämää

Eila Särkimäki

Jäsenet odottavat, että yhdistys toimii heidän parhaakseen. Henkilökohtaisen avustajan saaminen kuurosokeille subjektiiviseksi oikeudeksi on tärkeä tavoite. Henkilökohtaisen avustajan kanssa moni asia on käytännössä helpompi hoitaa, ja se takaa paremmat mahdollisuudet itsenäiseen ja laadukkaaseen elämään. Asiasta on vain jaksettava puhua ja antaa enemmän tietoa päättäjille.

Mihin kuulonäkövammaisen /kuurosokea tarvitsee avustajaa?

Yleensä kuulonäkövammaisen / kuurosokea pääsee aamuisin hyvin ylös sängystään. Hän pukeutuu itsenäisesti, vaikka vaatteet voivat toki ajoitain olla hukassa. Jääkaapista kuurosokea löytää ruokatarvikkeita ja voi jopa valmistaa sekä aamupalan että lounaan itselleen. Silti se vaatii tavanomaista enemmän suunnitelmallisuutta, huolellisuutta ja aikaa. Sotkuakin saattaa joskus syntyä. Monivammaiset kuurosokeat voivat tarvita ruuanvalmistuksessa enemmän apua, mikä on ymmärrettävää.

Toimivat kehonosat ylikorostuvat, kun on vaikeuksia näkemisen ja kuulemisen kanssa. Kuurosokea tarvitsee apua näkemiseen ja kuulemiseen liittyvissä asioissa ja tarvitsee tietoa, jotta voi selviytyä arjessa itsenäisemmin ja paremmin. Kuurosokealle on avuksi, jos joku kertoo esim. tahroista kotona tai vaatteissa, ja onko niiden poistaminen onnistunut. Ruoanlaittopuuhissa ja leipomisessa toinen ihminen tiedonantajana tukee itsenäistä selviytymistä. Sitä kautta syntyvää tekemisen iloa ja onnistumisen tunnetta ei voi rahassa mitata.

Avun tarpeen määrä riippuu siitä, miten paljon kuulon ja näön jäänteitä on jäljellä tai onko niitä ollenkaan. Vaikeasti kuulonäkövammaisen jää itsenäisesti, ilman toista ihmistä toimiessaan aina jonkin verran paitsi ympäristössä olevasta tiedosta. Esimerkiksi aamu-uutiset radiosta, televisiosta tai sanomalehdestä eivät välttämättä tavoita kuurosokeaa. Jos tavoittavatkin, niin siinä samalla ei voi tehdä mitään muuta. On vain keskityttävä ottamaan uutistietoja vas-

taan näkö- tai kuuloaistin jäänteillä tai tuntoaistin avulla. Kuulo-näkövamma rajoittaa myös itsenäistä liikkumista. Liikkuminen yksin valkoisen kepin avullakaan ei ole kaikissa asuin- ympäristöissä aina turvallista. Myös sosiaaliset kontaktit kodin ulkopuolella ilman toisten apua ja tilannetietoutta ovat usein hankalia ellei jopa täysin mahdottomia.

Täysin kuurosokea toimii kaikessa tuntoaistin varassa. Häneen saa kontaktin vain kosketuksen avulla. Usein ihmiset eivät tiedosta sitä, että ovat vastuussa kontaktin luomisessa kuurosokean kanssa. Kuurosokea käyttää tuntoaistin avulla toimies- saan moninkertaisesti aikaa ja ener- giaa muihin ihmisiin verrattuna ja silti saadun tiedon määrä tai toiminnan tulos saattaa olla kovin pieni. Elämäl- tään kuurosokea haluaa samoja asi- oita kuin muutkin ihmiset. Yksin se ei kuitenkaan onnistu. Toisen kanssa kuurosokea pystyy paremmin hoita- maan päivittäisiä asioitaan, harras- tamaan ja liikkumaan.

Toisen tukemana kuurosokean elä- mä voi toteutua tasavertaisemmin muiden ihmisten rinnalla. Toisen kans- sa kuurosokean elämänlaatu kohe- nee ja se luo tyytyväisyyttä sekä hy- vän mielen. ■

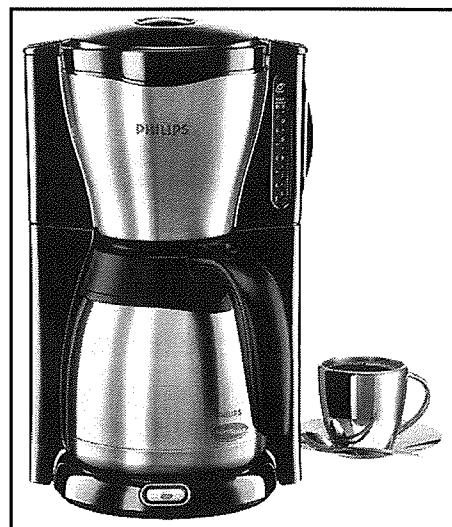
Irman palsta:

Näkövammaiselle sopiva kahvinkeitin

Irma Myyrä

Meillä on uusi termoskahvinkeitin, joka soveltuu erittäin hyvin näkövam- maisille. Se on merkkiä Philips HD 7546. Siinä on 1,2 litran vesisäiliö, suodatin ja termoskannu. Kun kah- via aletaan keittää, laitetaan termos- kannu suodattimen alle. Termoskan- nun kannen pitää olla paikallaan keit- tämisen aikana. Kahvin keittämiseen menee aikaa noin 3-5 minuuttia riip- puen vesimäärästä.

Kun kahvi on valmis keitin sulkeutuu automaattisesti. Ota termoskannu pois keittimestä pöydälle. Kun kant- ta käännetään oikealle, niin kahvi pysyy kuumana monta tuntia. ■

Huonosta kohtelusta kannattaa valittaa

Kuva: Kalle Kiviniemi

Raili Karisaari

Kuusankoskella asuva **Seija Kallio** teki pari vuotta sitten kantelun lää- ninhallitukseen kuurosokean huonos- ta kohtelusta kunnan ja terveyden- hoidon byrokratian rattaissa. Seija kirjoitti kantelunsa pisteillä. Kohtelu parani ja nyt viimein tuli palveluas- mispääätös. Seija haluaa rohkais- ta muitakin kuurosokeita tarttumaan asioihin ja kantelemaan huonosta koh- telusta silloin kun siihen on aihetta.

“Olin laittanut aikaisemmin jo kahdet hakemukset palveluasumisesta kun- nan sosiaalitoimistolle”, Seija kertoo. “Odotin kärsivällisesti, mutta en saa- nut mitään vastausta. Viimein pää- tin, että jotain on tehtävä. Eräänä il- tana soitin Kouvolan seurakunnan palvelevaan puhelimeen ja kerroin tämän asian. Kerroin myös, että olen ajatellut tehdä kantelun lääninhallituk-

seen, mutta en tiedä maksaako kan- telun tekeminen ja kuinka paljon. Lan- gan päässä oli sosiaalityöntekijä, joka rohkaisi minua ja kertoi, ettei kantelun tekeminen maksa ja sen voi itse kirjoittaa.”

“Eräänä sunnuntaina marraskuussa 2004 otin esiin pistekirjoituskoneen ja aloin kirjoittaa kanteluani. Kirjoitin sen ihan omalla tyyllillä, eikä siinä mennyt kauaa. Lopputulos oli mieles- täni hyvä. Vähän minua nauratti aja- tus, että kun kirjoitan pisteillä, niin viranomaisten on pakko selvittää, mitä siinä lukee. Mutta tämä on kovaa taistelua”, Seija toteaa.

“Kun kirjeet olivat valmiit, pyysin eräs- tä tuttua opettajaa kirjoittamaan nii- hin osoitteet. Toisen kirjeen vein so- siaalitoimistoon henkilökohtaisesti ja toisen postitin lääninhallitukseen. Ajattelin, että nämä on postitettava mahdollisimman pian, etteivät ne jää laatikon pohjalle. Sitten alkoi odotta- minen.”

Tammikuussa Seija sai kirjeen lää- ninhallituksesta sekä pisteillä että mustavalkoisena. Kirjeessä kerrot- tiin, että Seijan tapaus oli otettu kä- siteltäväksi. “Soitin heti aluesihteerin

Kirstille Koposelle ja kerroin uutisen. Tämän jälkeen aluesihteerit auttoi minua tekemään asianmukaiset selvitykset ja vastineet. Tärkeintä oli kuitenkin, että pistekirjoituksella tekemäni kantelu oli huomioitu ja asiaini oli lähtenyt eteenpäin siellä virkaportaissa”, Seija kertoo.

Minut oli huomioitu kuurosokeana

Seija Kalliolla on synnynnäinen, vaikea-asteinen kuulo- ja näkövamma ja sen lisäksi muita sairauksia. Tällä hetkellä Seija pystyy kommunikoimaan puhelimesta apuvälineiden avulla. Ilman kuulolaitetta hän on täysin kuuro. Lukemiseen ja kirjoittamiseen hän käyttää pistekirjoitusta.

Kun tätä haastattelua tehtiin helmikuun alussa, Seija oli valmistautumassa viikon intervallihoitoon Mäki kylän palvelukeskukseen. Intervallihoidon lyhyt hoitojakso, jossa ollaan viikko tai kaksi. Seija on jo saanut päätöksen siitä, että palveluasuminen on hänelle ilmainen, koska hän on vaikeavammaisen. Mutta vielä ei ole tietoa siitä, milloin Seijalle paikka palvelukeskuksessa vapautuu. Kotkan keskussairaalaan on myös tullut uusi varakuulolaite, jota hän ei aikaisemmin ole saanut.

”Tärkeintä tässä on se, että minut on huomioitu ja siitä olen tosi iloinen”, Seija iloitsee. ■

Viisi kysymystä

Koonnut Aatos Ahonen

1. Tutkijoiden joukossa on myös pomologi. Kyseinen tutkija ei suinkaan tutki pomoja, mutta mitä tämä pomologi oikeasti tutkii?

2. Missä maassa Rotary-liike perustettiin?

3. Laktoosi-intoleranssi on monesti mainittu ja monen potema vaiva. Mitä suomenkielistä nimeä laktoosi-intoleranssista suositellaan käytettäväksi?

4. Kestääkö yön yö Utsjoella runsaan kuukauden, runsaat kaksi kuukautta, vai runsaat kolme kuukautta?

5. Moneksiko vuodeksi suomalainen passi voidaan korkeintaan myöntää?

Vastaukset:

1. Hedelmiä ja marjoja
2. Yhdysvalloissa
3. Maitosokerihäiriö
4. Runsaat kaksi kuukautta
5. Kymmeneksi vuodeksi ■

SUOMEN KUUROSOKEAT RY
Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelut

ASIAKASTIEDOTE
Helmikuu 2007

KUUROSOKEIDEN VALTAKUNNALLISET IT-TUKIPALVELUT

Suomen Kuurosokeat ry:n IT-tukipalvelut on tarkoitettu kaikenikäisille kuurosokeille ja kuulonäkövammaisille asiakkaille. Palvelujen käyttö ei edellytä yhdistyksen jäsenyyttä. Palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

Ota yhteyttä alueesi IT-asiantuntijaan...

- Kun suunnittelet tietokoneen hankintaa
- Kun tarvitset apua ja neuvoja apuvälineen saamisessa
- Kun tietokoneesi on epäkunnossa
- Kun haluat päivittää tietokoneen apuvälineohjelman
- Kun tarvitset neuvoja tietokoneen oheislaitteiden hankinnassa

Yhteystiedot

IT-vastaava Seppo Teron toimipiste on Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella. Sepon asiakaskuntaan kuuluvat kaikki ruotsinkieliset sekä Tampereen, Vaasan, Porin, Oulun ja Rovaniemen aluesihteeripiirien alueella asuvat kuurosokeat aikuiset.

seppo.tero@kuurosokeat.fi
puhelin 040-7171 017

IT-asiantuntija Rauno Jäntin toimipiste on Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskukseen Jyväskylässä. Raunon asiakaskuntaan kuuluvat kaikki kuurosokeat nuoret (koululaiset ja opiskelijat) sekä kuurosokeat aikuiset Jyväskylän, Joensuun ja Kuopion aluesihteeripiiristä.

rauno.jantti@kuurosokeat.fi
puhelin 040-5408 238

IT-asiantuntija Mariano Mineon toimipiste on keskustoimistossa Helsingissä. Marianon asiakaskuntaan kuuluvat Helsingin, Turun ja Kouvola aluesihteerin piireissä sekä Jyväskylän aluesihteerin piirissä Kanta-Hämeessä (Hämeenlinna ja ympäristökunnat) alueella asuvat kuurosokeat aikuiset.

mariano.mineo@kuurosokeat.fi
puhelin 040-8494 467

IT-tukipalvelujen piirissä on 223 tietokonetta käyttävää kuurosokeaa henkilöä.

Kuurosokeat käyttävät tietokonetta mm. elektronisten sanomalehtien ja kirjojen lukemisessa, sähköpostiviestinnässä, yhteydenpidossa, sähköisessä asiointissa sekä tiedonsaannissa ja -hallinnassa.

Voit ottaa yhteyttä IT-tukipalveluihin myös aluesihteerin välityksellä.

RYHMÄMUOTOISET IT-KOULUTUSVIIKOT KUUROSOKEIDEN TOIMINTAKESKUKSESSA TAMPEREELLA

Suomen Kuurosokeat ry:n tarjoaa kuulonäkövammaisille tietokoneen käyttäjille ryhmämuotoista IT-aiheista koulutusta Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa. Koulutusviikkojen sisältö pyrkii tarjoamaan ajankohtaisia ja hyödyllisiä aiheita kuulonäkövammaisten tietokoneen käyttäjien tarpeisiin. Koulutuksessa huomioidaan ruudunlukuapuvälineitä käyttävät asiakkaat. Koulutusryhmien perustamisessa huomioidaan myös kielellisyys, joten tarjolla on omat koulutusviikot sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiville. Suomen Kuurosokeat ry:n Toimintakalenterista voit lukea tarkemmat tiedot eri viikkojen aiheista ja ilmoittautumisohjeista.

Hakeudu mukaan IT-ryhmäkoulutusviikoille...

- Jos sinulla on jonkin verran kokemusta tietokoneen käytöstä
- Jos näppäimistön ja hiiren käyttö on tuttua, mutta haluaisit opetella hallitsemaan tietokonetta näppäinkomennoilla
- Jos olet kiinnostunut tarjotun koulutusviikon aiheista ja haluat vahvistaa taitojasi mm. apuvälineohjelmien käytössä
- Jos tunnet kiinnostusta osallistua samalla tavalla kommunikoivien kuurosokeiden ryhmäkoulutukseen

Yhteystiedot

Ota yhteys IT-kouluttaja Kirsti Teroon, ja ilmoittaudu mukaan toimintakalenterissa ilmoitetulle haluamallesi koulutusviikolle. Koulutuspaikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Yhteystiedot kirsti.tero@kuurosokeat.fi tai puhelin 0400-466 684.

Voit myös ehdottaa mielestäsi tärkeitä ja ajankohtaisia koulutustoiveita ja -tarpeita.

Vuosittain järjestetään 6 eriaiheista koulutusviikkoa. Koulutus on ryhmämuotoista (4 osallistujaa). Koulutusviikot ovat asiakkaille maksuttomia.

Koulutusviikoille voi hakeutua myös aluesihteerin välityksellä.

Koulutusviikkojen aiheena on ollut mm.

- ☐ kuvapuhelimen käyttö asiointissa
- ☐ internetin hyödyntäminen
- ☐ sähköisten sanomalehtien tilaaminen ja lukeminen
- ☐ sähköpostin käyttö
- ☐ Windows-perusteet
- ☐ Supernova-apuvälineohjelman (Hal, Lunar) käyttäminen

SONETTI – VALTAKUNNALLISET VERTAISTUKIOHJAAJAT

Suomen Kuurosokeat ry:n tarjoaa kuurosokeille tietokoneen käyttäjille neuvonta- ja ohjauspalveluita tietokoneen käytössä. Sonetti-ohjaajaverkostoon kuuluu 18 eri-ikäistä kuulonäkövammaista henkilöä, joilla on erityistä osaamista tietokoneohjelmien ja -apuvälineiden käytössä. Ohjaus ja neuvonta ovat asiakkaalle maksuttomia palveluita. Ohjaajat asuvat eri puolella Suomea.

Ota yhteyttä Sonetti-ohjaajaan...

- Jos tunnet epävarmuutta tietokoneen käytössä
- Jos tarvitset apua ja neuvoja ohjelmien käytössä
- Jos haluat saada tilapäisesti henkilökohtaisia vastauksia tietokoneen käyttöön liittyvissä yleisissä asioissa
- Jos haluat kotiin henkilökohtaista ohjausta tietokoneen käytössä, mm. lehtientilaus- ja lukuohjelmissa, sähköpostin käytössä tai Windowsin perusteiden opettelussa
- Jos haluat vertaistukivinkkejä tietokoneen käyttöön

Yhteystiedot

Ota yhteys Sonetti-ohjaajaan tai kysy neuvoja keskustelualueella
Sonetti-keskustelu@thp.nkl.fi

Sonetti-ohjaajien yhteystiedot aakkosjärjestyksessä

Ahonen Aatos, Rovaniemi	aatos.ahonen@pp.inet.fi
Avila Martti, Helsinki	martti.avila@kolumbus.fi
Hellman Oiva, Kuusankoski	oiva.hellman@pp.nkl.fi
Hirvonen Antti, Turku	antti.hirvonen@pp6.inet.fi
Holmila Seija, Turku	seija.holmila@pp2.inet.fi
Honkanen Unto, Espoo	unto.honkanen@uhsystems.inet.fi
Jäntti Esko, Jyväskylä	esko.jantti@kuurosokeat.fi
Kiviharju Markku, Kankaanpää	markku.kiviharju@dnainternet.net
Kortesalmi Ville, Ranua	ville.kortesalmi@saunalahti.fi
Lahti Maija-Liisa, Pori	maija-liisa.lahti@kuurosokeat.fi
Lepistö Saini, Ulvila	saini.lepisto@dnainternet.net
Leppäjarvi Timo, Enontekiö	timo.leppajarvi@pp.inet.fi
Ruissalo Riitta, Tampere	riitta.ruissalo@elisanet.fi
Ruokonen Matti, Vantaa	matti.ruokonen@pp.nic.fi
Salmela Ari, Oulu	ari.salmela@mail.suomi.net
Silvennoinen Soile, Maaninka	soile.silvennoinen@pp.nkl.fi
Sohlberg Rauni, Varkaus	rauni.sohlberg@pp.inet.fi
Vähämaa Merja, Nokia	merja.vahamaa@kolumbus.fi

Sonetti-ohjaus ja -neuvonta on asiakkaalle maksutonta.

Sonetti-ohjaajille voi lähettää neuvonpyyntöjä ja kysymyksiä myös henkilökohtaiseen sähköpostiosoitteeseen. Voit ottaa yhteyttä Sonetti-ohjaajaan myös aluesihteerin tai IT-henkilöstön välityksellä.

Sonetti-ohjaajien keskustelualueelle voi liittyä kuka tahansa THP:n asiakas lähettämällä liittymispyynnön Postirobotin komento-osoitteeseen sonetti-liita@thp.nkl.fi
Kysymykset lähetetään osoitteeseen sonetti-keskustelu@thp.nkl.fi

Sonetti-ohjaajat ovat vaitiolovelvollisia.

Toimintaa tukee Ray

Hallitustyöskentelyä ja huomionosoituksia

Kuva: Kalle Kiviniemi

Yhdistyksen hallitus 2007. Vas. Päivi El Gharb, Riku Virtanen, Merja Vähämaa, Aatos Ahonen, Ulla Kungas, Kauko Ronkainen, Tuula Hartikainen ja Sisko Alapuro-Närhi. Kuvasta puuttuu varapuheenjohtaja Ari Suutarla.

Tuija Wetterstrand

Kajaanin syyskokouksessa valittu Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus kokoontui ensimmäisen kerran torstaina 25.1. yhdessä johtoryhmän kanssa, puheenjohtaja **Tuula Hartikaisen** johdolla. Hallitus jatkoi kokoustaan seuraavana päivänä, ja valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajan. Tehtävässä jatkaa **Ari Suutarla**. Vanhoina jäseninä hallituksessa jatkavat varsinaiset jäsenet **Merja Vähämaa**, **Kauko Ronkainen**, **Ulla Kungas** ja

asiantuntijajäsen **Sisko Alapuro-Närhi**. Ensimmäistä kertaa yhdistyksen hallitustyöskentelyssä olivat mukana varsinainen jäsen **Päivi El Gharb** ja asiantuntijajäsen **Riku Virtanen**. Kolmas hallitukseen syyskokouksessa valittu uusi kasvo on **Aatos Ahonen**. Aatoksella on kuitenkin kokemusta hallitustyöskentelystä aikaisemmilta vuosilta. Aatos on tullut Tuntosarven lukijoille tutuksi myös Viisi kysymystä tietovisan laatijana.

Terhi Pikkujämsä (vas.) sai kunniamerkkinsä ja Kirsti Tamminen syntymäpäiväonnittelut johtoryhmän ja hallituksen kokouksessa torstaina 25.1.2007 Arlainstituutin tiloissa Metsälä-talossa. Kuvat: Kalle Kiviniemi.

Johtoryhmän ja hallituksen yhteisenä kokoontumispäivänä osanottajat saivat nauttia kakkukahveista, jotka tarjottiin **Terhi Pikkujämsän** ja **Kirsti Tammisen** kunniaksi. Ennen kakkukahveja pidettiin pienimuotoinen juhlatilaisuus.

Ensin Terhi Pikkujämsälle ojennettiin Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitali kultaristein toiminnasta kuurosokeiden hyväksi. Toiminnanjohtaja Kai Leinonen kuvaili mitalia ”noin kahden euron kolikon kokoiseksi”. Terhi otti kunniamerkin liikutuneena vastaan, ja kertoi olevansa mykistynyt ja sanaton. ”Tämä on suuri kunnia, toivon olevani sen arvoinen.” Tuula Hartikainen kertoi, kuinka eräässä hänelle lähetetyssä viestissä painotettiin, että kerrankin kunniamerkki meni oikeaan osoitteeseen.

Tuula myös muistutti Terhin yli 30 vuotta kestäneestä urasta, ensin Näkövammaisten Keskusliiton palveluksessa, ja 22 vuotta yhdistyksessä.

Toimintakeskuksen johtaja Kirsti Tamminen vastaanotti 60-vuotissyntymäpäiväonnittelut. Yhdistys lahjoitti hänelle lahjakortin kylpylään ja toivotti pitkää ikää. Kirsti vitsaili luulleensa, että hänelle toivotetaan hyviä vanhuusvuosia. Kirstikin on tehnyt pitkän uran yhdistyksen palveluksessa, yhteensä 18 vuotta. ”Ne ovat olleet kokemusrikkaita vuosia. Välillä on ollut rankkaa, mutta aina hyvin antoisaa.” Tuula muistutti, että Kirsti voisi melkein kutsua itseään kiinteistöinsinööriksi, niin paljon hän on joutunut perehtymään rakennusalan asioihin Toimintakeskuksen kiinteistön myötä. ■

Daisy-kouluttajasta tuli ahkera lukija

Martti Avila kävi keskustelututkimustolla esittelemässä, kuinka helppoa Daisy-laitteen käyttö on. Martti Avila ja Merja Vähämaa ovat Daisy-projektin nimeämiä virallisia Daisy-neuvoja. Laittekoulutuksen on saanut neljä muuta kuurosokeaa. Lisäksi vertaisneuvojen joukko kasvaa koko ajan.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Martti Avila kävi Daisy-projektin kouluttajan **Sari Kekkosen** vetämän laitekoulutuksen syksyllä 2005 ryhmässä, missä oli mukana myös **Merja Vähämaa** ja **Riitta Ruissalo**. Daisy-projektin antaman laitekoulutuksen ovat saaneet myös **Maija-Liisa Lahti**, **Markku Kiviharju** ja **Esko Jäntti**.

”Laite tuntui heti tosi helpolta käyttää”, Martti toteaa. ”Epäilin jo silloin, että en joudu kovin usein ketään henkilökohtaisesti neuvomaan, koska laitteen käytön oppii niin nopeasti.” Sähköpostilla on kysymyksiä Martille tullut jonkin verran. Suurin osa on liittynyt induktioon. ”Kaikissa Daisy-laitteissa on kuulokeliitäntä. Olipa kotona kiinteä induktiosilmukka tai kaulainduktio, niin molemmat voi liit-

tää siihen. Tavallisilla kuulokkeilla kuunnellessa kuulolaite alkaa usein vinkua, mitä induktion ja kuulolaitteen t-asennon kautta kuunneltaessa ei yleensä tapahdu”, Martti selventää.

Martti itse käyttää mielellään kuulolaitetta kuunnellessaan Daisy-äänikirjoja tai -lehtiä. Hänellä on ollut implantti vuodesta 1997. Varsinaista Daisy-laitetta Martti käyttää lähinnä vain matkoilla, sillä hän on ladannut tietokoneelleen ilmaisen TPB-lukuohjelman. ”Kytken langattomien kuulokkeiden lähettimestä johdon tietokoneeseen, ja näin voin liikkua ympäri huonetta, kun kuuntelen Daisy-äänitteitä.”

Tietokoneohjelman Martti latasi koneelleen heti, kun Celia - Näkövam-

maisten kirjasto alkoi vuonna 2005 julkaista kirjoja Daisy-muodossa. "C-kaseteilta en koskaan kuunnellut mitään. Liityin kirjaston asiakkaaksi vasta Daisy-äänikirjojen myötä."

Daisyn myötä Martista on tullut ahkera äänikirjojen lukija. Hän on liittynyt Celian kirjakerhoon ja saa automaattisesti kotiinsa kolme äänikirjaa kuukaudessa. Viimeisin lukukokemus on 9-tuntia kestävä Haasteena kuurosokeus –kirja."Kyllä oli hyvä kirja, ja hyvät lukijat myös", Martti kehuu.

Martti on innostanut myös muita kuurosokeita liittymään Celia-kirjaston asiakkaaksi. Syksyllä hän neuvoi Helsingin päivätoiminnan ATK-piirissä laitteen käyttöä. Heti kurssin päätyttyä Martti marssi Celiaan yhdessä kuurosokean osallistujan kanssa, jolle tehtiin Daisy-laitehakemus. "Hän sai laitteen jo viikon päästä. Muillekin kuurosokeille olen suositellut kirjaston asiakkaaksi liittymistä. Kirjoja on mukava kuunnella nyt, kun äänen voimakkuutta, nopeutta ja sävyä voi helposti säätää."

Tuntosarvi ja Uutislehti ovat ilmestyneet vuoden alusta Daisy-äänilehtinä. Kuurosokeita äänilehtien tilaajia on noin 65. Joitain uusia tilaajia on tullut Daisy-äänilehden myötä. Tiedotus on varmistanut yhdessä aluesihteereiden ja Daisy-projektin kanssa, että kaikki kuurosokeat äänilehtien tilaajat ovat saaneet Daisy-laitteen käyttöönsä.■

Tupa-palsta: Mikä on Tupa?

Jaana Marttila

Mitä Tupa tarkoittaa? Tupa on epävirallinen lyhenne tulkkipalvelusta ja siihen liittyvistä asioista. Vuoden 2007 aikana Tuntosarvi-lehdessä tulee olemaan Tupa-palsta, jossa kirjoitetaan tulkkipalveluun liittyvistä asioista.

Tulkinkäyttö tutuksi -projekti

Projekti aloitti toimintansa vuonna 2003. Nyt on menossa toiminnan viimeinen vuosi. Tulkkipalvelu on iso asia ja muutoksia tapahtuu kaiken aikaa. Monet palveluun liittyvät osa-alueet vaativat edelleen kehittämistä ja asioihin vaikuttamista. Siksi tämän vuoden tavoitteita ovat mm. tehtyjen ja keskeneräisten asioiden kirjaaminen sekä jatkosuunnitelmien laatiminen.

Tulkkipalveluopas

Yksi projektin tavoitteista oli tehdä uusi tulkkipalveluopas. Se on saatavilla suomenkielisenä painettuna iso-kirjoituksella, luetus-ohjelmassa ja yhdistyksemme internetsivuilla sekä

pistekirjana. Huhtikuun alkuun mennessä valmistuvat viittomakielinen DVD, suomenkielinen Daisy-äänite ja ruotsinkielinen painettu teksti, joka tulee myös internetsivuille.

Tupa-kouluttajien koulutus

Toinen erittäin tärkeä osa-alue projektissa on Tupa-koulutus. Ensimmäinen koeryhmä Tupa-kouluttajia aloitti koulutuksensa vuoden 2006 tammikuussa. Koulutukset jatkuvat vielä tämän vuoden keväällä. Näille kouluttajille on tarkoitus löytää työmahdollisuuksia ja tarjota jatkokoulutusta tulevaisuudessa. Tämän lisäksi on tarkoitus aloittaa uusia Tupa-kouluttajien koulutuksia tarpeen ja kiinnostuksen mukaan. Kouluttajia tarvitaan koko Suomen alueella.

Tupa-kouluttaja

Tupa-kouluttaja on kuurosokea koulutuksen saanut henkilö, jonka tehtävänä on tiedottaa, neuvoa ja kouluttaa tulkkipalveluun liittyviä asioita sekä antaa ohjausta tulkinkäytöstä. Ensisijaisia koulutuksen kohderyhmiä ovat kuurosokeat joko yksilöinä tai ryhmänä. Tällöin kouluttaja toimii vertaiskouluttajana. Erityisesti henkilökohtaisessa ohjauksessa kouluttaja käyttää persoonallisuuttaan ja tietotaitojaan Tupa-asioiden esittelyyn, neuvomiseen ja palvelun käyttöön kannustamiseen. Tarkoitus on myös,

että kouluttajan kanssa voi kokeilla ja harjoitella asioita käytännössä.

Kouluttajat toimivat tietysti myös ryhmätilanteissa kertoen Tupa-asioista joko kuurosokeille tai muille henkilöille. Tiedotusta ja koulutusta voidaan tarjota myös opiskelijoille, kuurosokeusalan työntekijöille ja tulkeille.

Koulutusten aiheita ovat mm.:

- tulkin tilaaminen ja ohjeistaminen ennen tulkkausta
- tulkkaustilanteissa toimiminen
- tulkkauksen eri mahdollisuudet: kielet ja menetelmät
- tulkkipalvelun hakeminen
- tulkin työnkuva

Tärkeä osa kouluttajien ammattitaitoa ovat omat kokemukset ja käytännön esimerkit!

Myöhemmin keväällä kerrotaan lisää Tupa-kouluttajien työnkuvasta ja siitä, kuinka heidän ohjaustaan on mahdollista saada. Ensimmäisen ryhmän kouluttajia ovat: **Päivi El Gharb** Oulusta, **Irja Haarahiltunen** Kemistä, **Hilkka Hyötylä** Tampereelta, **Sini Immonen** Kuopiosta, **Tuija Mustonen** Espoosta, **Pirkko Pölönen** Joensuusta ja **Eila Särkimäki** Helsingistä. He osallistuvat jatkossa myös tämän Tupa-palstan kirjoittamiseen.■

Kertomus Hauhon kirkon vihkirijystä

Nimimerkki Ojoisten torppari

Eräänä sunnuntaina istuin Hauhon kivikirkossa. Hauhon kirkko eli Pyhän Johanneksen kirkko on rakennettu harmaakivestä 1400- ja 1500-lukujen taitteessa. Se on kotipitäjäni kirkko, lämminhenkinen ja harras. Jumalanpalveluksen alettua, virren aikana, katselin kaunista punaisen, mustan ja valkoisen väristä ryijyä, joka on saarnatuolin takana seinällä sakariston oven vieressä.

Muistelin vihkirijyn historiaa. Hauhon Eteläisten kylän maatalousnaiset alkoivat suunnitella vihkirijyn hankkimista 1955. Hauhon kirkossa ei ollut silloin vihkirijyä, jonka päällä morsiuspari seisoo, kun heidät siunataan avioliittoon. Äitini oli tuolloin Eteläisten maatalousnaisten puheenjohtaja. Seura oli aktiivinen ja sen henki oli vahva. Maatalousnaiset ottivat yhteyttä tunnettuun Wetterhofin kotiteollisuusopistoon Hämeenlinnassa. Siellä tekstiilitaiteilija **Laila Karttunen** lupasi auttaa heitä suunnittelemaan vihkirijyn. Malli hyväksyttiin ja sitten hankittiin omilla varoilla loimilankoja ja villalankoja. Eteläisten maatalousnaiset halusivat

kutoa ryijyn yhdessä, jokainen vuorollaan. Tarvittiin vielä paikka, missä olisi rauhallista kutoa. Sellainen pirtti löytyi Salorannan maatilalta.

Pirtissä jokainen taitava emäntä, tytär ja miniä kutoi vuorollaan oman pätkänsä ryijyä aamu- ja iltalypsyn ja muiden askareiden lomassa. Tekstiilitaiteilija Karttunen opasti ryijyn teossa. Ilmapiiri kutoessa oli hieno ja huumori hersyi voimakkaasti tiukasta ohjelmasta huolimatta. Ryijyä kudottiin rakkaudella ja hellyydellä. Perheestäni mukana kudontatyössä oli äitini, kaksoissiskot ja minä. Kudoin omalla vuorollani 8 cm pätkän ryijyä. Valmiin ryijyn pituus on 3,55 m ja leveys 1,40 m.

Eräänä kauniina sunnuntaipäivänä upea, valmis ryijy vietiin Hauhon kirkkoon ja luovutettiin alttarin päälle. Hauhon seurakunnan rovasti Veikko Kantola siunasi ryijyn pitäen kauniin kiitospuheen. Olimme ylpeitä omasta työstämme. Vihkirijy on edelleen ahkerassa käytössä vihkiäisissä. Myös moni kutomassa ollut maatalousnainen on käyttänyt ryijyä vuorol-

laan omissa häissään. Itsekin seisoin omissa vihkiäisissäni tippa silmässä vihkirijyn päällä, jonka kutomiseen osallistuin.

Jää kaunis muisto noista ajoista. Hauhon kirkko sai Hauhon Eteläis-

ten maatalousnaisilta arvokkaan luomistyön hedelmän. Ryijy on samalla kunniaosoitus tekstiilitaiteilija Laila Karttuselle.

Muistelee Eteläisten kylän entinen maatalousnainen.■

Kansanedustajat Tampereen kuurosokeiden vieraana

Teksti ja kuvat: Raili Karisaari

Mitä mieltä Sinä olet vaikeasti kuulonäkövammaisten ja kuurosokeiden tulkkipalvelun riittävydestä sekä henkilökohtaisen avustajapalvelun muuttamisesta subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaisille? Miten kunta- ja palvelurakennemuutos vaikuttaa vaikeavammaisten henkilöiden asemaan ja palveluihin? Miten yksittäinen ihminen voi vaikuttaa lainsäädäntötyöhön oman alueen kansanedustajan kautta – vai voiko?

Muun muassa näihin kysymyksiin Tampereen kuurosokeiden kerholaiset tivasivat vastauksia Pirkanmaan vaalipiirin kansanedustajilta lokakuussa 2006.

Kerhon vieraiksi oli kutsuttu 18 kansanedustajaa Pirkanmaan alueelta.

Paikalle saapui 7 kansanedustajaa neljästä eri puolueesta. Edustettuina olivat Sosiaalidemokraatit (SDP), Vasemmistoliitto (Vas.), Kristillisdemokraatit (kd) ja Kokoomus (kok.)

Kerhon vetäjä **Riitta Ruissalo** aloitti tilaisuuden kertomalla ensin yhteistä pelinsäännöistä.

- Puhutaan yksi kerrallaan ja vain mikrofonin.
- Puhutaan selkeästi ja rauhallisesti, jotta tulkit ehtivät mukaan.
- Puhuja esittelee itsensä, jotta kuurosokeatkin tietävät kuka kulloinkin on äänessä.

Riitta kertoi lyhyesti, mitä kuurosokeus on, mitä se merkitsee henkilölle itselleen ja miten se vaikeuttaa jokapäiväistä elämää.

Riitta kertoi kuurosokeiden käyttämistä kommunikaatiomenetelmistä ja heidän tarvitsemistaan palveluista: tulkki-, kuljetus- ja henkilökohtaisen avustajan tärkeydestä itsenäiseen ja tasa-arvoiseen elämään. Riitta kuvaili myös apuvälineitä, joita hän itse tarvitsee tiedonsaannin ja sosiaalisen kanssakäymisen turvaamiseksi. Lista oli pitkä, alkaen kuulolaitteesta ja induktiosta aina tietokoneeseen ja kännykkään liitettävää pistenäyttöön. "Voitte kuvitella, että meikäläisen kodista löytyy jos jonkinlaista tekniikkaa", Riitta totesi.

Puolueiden edustajien kommentteja

Kokoomuksen **Irja Tulonen** ehti pitää vain lyhyen puheenvuoron. Hän kiitti Riittaa alustuksesta, joka antoi hyvän kuvan kuurosokeaan arjesta

Pia Viitanen (SDP) muisteli viime keväänä pidettyä Koskettava kokemus –näyttelyä. "Se oli konkreettinen todistus siitä, että kuurosokea voi harrastaa, osallistua ja elää täysipainoisesti, kun hän saa tarvittavat tukipalvelut."

Saara Karhu (SDP) kertoi tutustuneensa näkövammaisiin paralympialaisissa noin 20 vuotta sitten toimittajana ollessaan. Hän pitää erityisen hyvänä sitä, että apuvälineet ovat kehittyneet myös kuurosokeiden käyttöön soveltuviksi. Hänen mielestään kaikilla pitää olla mahdollisuus hyö-

dyntää uusia teknisiä laitteita varallisuuteen katsomatta. Sekä Karhu että hänen puoluetoverinsa **Jukka Gustafsson** myönsivät apuvälineiden tarpeellisuuden, mutta totesivat, että taloudelliset tosiasiat on pakko pitää mielessä.

Vasemmistoliiton **Minna Sirnö** kertoi, että joskus 20 vuotta siten hän on opetellut viittomakielen alkeita, mutta viittomat ovat unohtuneet. "Ihmisen perusoikeuksiin kuuluu oikeus itsenäiseen elämään. Vammaisten ihmisten kohdalla tämä tarkoittaa toimivaa avustajajärjestelmää", Sirnö totesi. Samaa mieltä oli myös vasemmistoliiton toinen edustaja **Mikko Kuoppa**. Hän totesi, että yksittäinen kansanedustaja ei voi yksin vaikuttaa palvelun saantiin, mutta hän voi aloittaa keskustelun aiheesta.

Leena Rauhala (kd) piti hyvänä, että tulkkituntien määrä saatiin lisättyä 360 tuntiin vuodessa. Pyrkimyksenä on, että näihin tulkkitunteihin ei sisällytetäisi työhön ja opiskeluun liittyvää tulkkausta. Kuntien palvelurakennetta ollaan parhaillaan muuttamassa. Tällä hetkellä ei ole vielä selvää, mitkä erityispalvelut tulevat jatkossa olemaan valtion ja mitkä kuntien vastuulla.

Kuljetuspalvelun puutteet esille

Kuljetuspalvelussa ilmenneet ongelmat pyrkivät nousemaan tilaisuudes-

sa pääpuheenaiheiksi. Kerholaiset kertoivat avoimesti kuljetuspalvelun kanssa esiintyneistä sekaannuksista, myöhästymisistä ja puutteista. Kaivattiin takaisin entiseen taksintilauskäytäntöön. Myös tulkin käyttöön liittyvistä ongelmista puhuttiin. Tulkitunnit eivät tahdo riittää koko vuodeksi. Kyseltiin myös, että miksei tulkki voi ottaa asiakasta autoonsa?

Kaikki paikalla olleet 7 kansanedustajaa sitoutuivat kukin toimimaan henkilökohtaisen avustajajärjestel-

män puolesta. Myös tekeillä oleva kunta- ja palvelurakennemuutos nousi esille useimpien vieraiden puheessa.

"Suomessa on yli 400 erikokoista kuntaa. On selvää, että niiden tarjoamissa palveluissa on eroja. Pie-nissä kunnissa ei aina ole osaavaa henkilöstöä, ja erityispalvelujen järjestäminen esim. 1-2 kuurosokealle on vaikea asia. Suuremmassa kunnassa se onnistuu paremmin", Jukka Gustafsson totesi. ■

Ylh. kerholaiset kuuntelivat tarkkaan ja kertoivat huolistaan. Alh. vas Riitta Ruissalo tarkistaa induktiotaan, oik. Marjatta Puromäki vastaa kysymyksiin.

